

1.

Ved en endring i kommunestrukturen – hvilke rammebetingelser må kommunesektoren forvente/kreve fra statens side? (Mål, oppgavefordeling, økonomi, statlig organisering mv.)

En endring i kommunestruktur må ha klare hensikter, og disse må komme tydelig fram. Forventninger om bedret kvalitet og rasjonell drift, i form av kommunestrukturendringer, må gis reelt rom for å lykkes. Det vil si at staten må være veldig tydelige på hva målene er, og samtidig gi trygghet framtidig økonomi og at eventuelle økonomiske gevinster vil bli beholdt i det lokale folkestyret. Ressurser til innovasjon og teknologiutvikling må gjøres tilgjengelig for en framtidsrettet endringsprosess.

Økonomiske og kvalitative målsettinger må avveies og tydeliggjøres mot lokaldemokratiaspektet og nærheten til lokal folkevalgt styring.

Begrepet generalistkommune og forventninger til denne må defineres på nytt. En generell endring i kommunestrukturen, hvor resultatet blir større kommuner, må gi større oppgaveportefølje, større lokalt selvstyre og mer rom for lokal politisk skjønnsutøvelse.

En strukturendring av kommunesektoren må settes i sammenheng med en større vurdering av forvaltningsnivåene totalt sett. En struktur med store kommuner må medføre endringer i det regionale nivået, spesielt fylkeskommunen. De statlige forvaltningsstrukturene, direktorater spesielt, må skaleres ned og tilpasses at større kommuner har større myndighet, større oppgaveportefølje og kompetanse. Vi vurderer at det er et stort økonomisk potensiale ved større kommuner i tilpasninger i det regionale og statlige forvaltningsapparatet.

Sammenslåing av kommuner må ikke kun følge dagens kommunegrenser og fylkesgrenser, men se på geografiske forhold og tilpasse de nye kommunegrensene til geografien.

De nye kommuner må framstå med ny kraft, økonomisk, myndighetsmessig og innholdsmessig.

2.

Ved en endring i kommunestrukturen – hvordan kan det legges opp til en god prosess nasjonalt og lokalt? Jfr. Landstingets forventninger til gode prosesser)

Prosessene må startes – og sees på – som helhetlige gjennom alle forvaltningsnivå, statlig-regional-kommunal. Dette er nødvendig for helhetlig tilnærming til oppgavefordeling, myndighetsfordeling og kvalitets- og økonomikrav.

KS sentralt, som kommunesektorens interesseorganisasjon, må inviteres med tidlig i prosessen for å legge rammebetingelsene for perspektiver og prosesser. De sentrale premisser, prinsipper og beslutningsprosesser må gjøres tydelig og målrettet.

Ved tvungne endringer er resultatet gitt, og da må det være rom for å beslutte lokale strukturer innenfor de fastsatte rammer.

Ved frivillige sammenslåinger må rammebetingelser og insentiver fra statens side være forutsigbare.

3.

Er det særlige forhold i deres fylker som det bør tas hensyn til, og hvordan kan det gjøres?

Nord-Trøndelag har vesentlig lavere befolkningstetthet i hver kommune enn gjennomsnittet i Norge. Det samme gjelder i forhold til andelen som bor urbanisert, som er vesentlig lavere enn landsgjennomsnittet. Til gjengjeld er det en spredt og sterk grendestruktur, med identitet og bosettingspreferanser. Dette må det være lokalpolitisk og økonomisk handlingsrom til å vedlikeholde og drifte i den kommunale tjenesteproduksjonen, uansett valgt kommunestruktur.

Nord-Trøndelag har ikke en storby, men storbyens problematikk spredt gjennom flere kommuner over en akse fra Stjørdal til Steinkjer. Dette må håndteres med et regionalt perspektiv på tvers av kommunegrenser, og med økonomisk mulighetsrom ut over tradisjonell tildeling i inntektssystemet.

4.

Hva bør KS gjøre framover? (lokalt – sentralt)

Det er viktig at KS bidrar til å sette premissene, markerer seg og blir offensiv, konstruktiv og «krevende» i dialogen med staten. Dette for at den endringskraften som finnes i kommunen blir tatt ut konstruktivt i prosessene. KS må bidra til at helhetsperspektivene – endringer på tvers av forvaltningsnivåene - blir ivaretatt.

KS lokalt må være en sentral innspiller til sentrale prosesser for å fremme Nord-Trøndelags perspektiver, og sørge for lokale arenaer for kommunikasjon og informasjon.